

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

Закарпатський угорський інститут імені Ф. Ракоці ІІ

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Науковий журнал

Випуск 4

Берегове 2023

"Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" засновано у листопаді 2021 р. та видається за рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ.

Науковий журнал виходить два рази на рік.

Видання включено до «Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» **Категорії «Б»**, наказом Міністерства освіти і науки України № 768 від 20.06.2023 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ (протокол №12 від 20.12.2023 р.)

Редакційна колегія:

Головний редактор – *Бачо Роберт*, д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Перший заступник головного редактора – *Пойда-Носик Ніна*, д.е.н., професор, професор кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Заступник головного редактора, відповідальний редактор – *Макарович Вікторія*, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Заступник головного редактора, відповідальний секретар – *Лоскоріх Габрієлла*, доктор філософії з обліку і оподаткування, заступник завідувача кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна.

Члени редакційної колегії:

Орлов Ігор – д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Внукова Наталія – д.е.н., проф., заслужений економіст України, професор кафедри митної справи та фінансових послуг, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Україна;

Коваленко Юлія – д.е.н, проф, завідувач кафедри фінансових ринків та технологій, Державний податковий університет, Україна; *Бондарук Таїсія* – д.е.н, проф, заслужений економіст України, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національна академія статистики, обліку та аудиту, Україна;

Завербний Андрій – д.е.н, проф., професор кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності Національного університету «Львівська політехніка», Україна; *Вдовенко Наталія* – д.е.н., проф., завідувач кафедри глобальної економіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна;

Новіченко Людмила – к.е.н, доц., доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Національна академія статистики, обліку та аудиту, Україна; *Живко Зінаїда* – д.е.н, проф., ректор Академії економіки і педагогіки, Чеська Республіка; *Феньвеш Вероніка* – габлітований доктор наук з галузі економіки, проф.,

Дебреценський університет, Угорщина; *Махова Рената* – габлітований доктор наук з галузі економіки, доц., проректор, Університет Й. Шельє, Словацька Республіка; *Ілеш Балінт Чобо* – к.е.н, проф.,

Університет Яноша Наймана, Угорщина; *Дунай Анна* – доктор філософії з галузі економіки, проф., Університет Яноша Наймана, Угорщина; *Петі Мартон* – доктор наук з галузі економіки, віце-президент, Національний інститут стратегічних досліджень Угорщини, доцент кафедри соціально-економічної географії та планування міста, Університет Корвінус, Угорщина; *Сас Левенте* – доктор наук з галузі економіки, проф., заступник декана факультету Економіки та бізнес-адміністрування, Клужький університет імені Бабеша-Бойяї, Румунія.

УДК 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович; Закарпат. угор. ін-т імені Ф. Ракоці ІІ. Берегове, 2023. Вип. 4. (2023). 694 с. Текст укр., англ., угор.

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук. Статті публікуються на умовах міжнародної ліцензії [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Публікація видання здійснюється за сприяння Інституту Стратегічних Досліджень Угорщини.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації

Серія КВ №25089-15029Р від 08.11.2021 р.

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90202 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ, 2023

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Tudományos folyóirat

4. szám

Beregszász 2023

Az "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" tudományos folyóirat 2021-ben lett alapítva, és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa határozata alapján jelenik meg.

A tudományos folyóirat évente kétszer jelenik meg.

A **Folyóirat** az Ukrán Oktatási és Tudományos Minisztérium 2023. június 20-án kelt 768. számú rendelete alapján **„B” kategóriájú folyóiratnak minősül**, melyben publikálhatóak az ukrainai fokozatszerzéshez szükséges tudományos eredmények.

Kiadáshoz ajánlotta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2023. december 20-i 12. sz. jegyzőkönyv)

Szerkesztőbizottság:

Főszerkesztő – Prof. Dr. Bacsó Róbert, közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Számvitel és Auditálás Tanszék vezetője, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Általános főszerkesztő-helyettes – Prof. Dr. Pojda-Noszik Nina, közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Számvitel és Auditálás Tanszék professzora, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Főszerkesztő-helyettes, felelős szerkesztő – dr. Makarovics Viktória, közgazdaságtudomány kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel és Auditálás Tanszék docense, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Főszerkesztő-helyettes, felelős titkár – dr. Loszkorih Gabriella, PhD, tanszékvezető-helyettes, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Szerkesztőbizottság:

Prof. Dr. Orlov Igor – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, az Ukrainai Közgazdaságtudományi Akadémia akadémikusa, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna; **Prof. Dr. Vnukova Natália** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Ukrajna érdemesült közgazdásza, Vám és Pénzügyi Szolgáltatások Tanszék professzora, Szemen Kuznyec Harkovi Nemzeti Gazdaságtudományi Egyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Kovalenko Julia** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Pénzügyi Piacok és Technológiák Tanszék vezetője, Állami Adóegyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Bondáruk Tajiszija** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Ukrajna tiszteletbeli közgazdásza, Pénzügyek, Bank és Biztosítás Tanszék vezetője, Nemzeti Statisztikai, Számviteli és Auditálási Akadémia, Ukrajna; **Prof. Dr. Záverbuij András** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Külgazdasági és Vámtevékenység Tanszék professzora, Lembergi Nemzeti Politechnikai Egyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Vdovenko Natália** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Globális Közgazdaság Tanszék vezetője, Ukrajna Nemzeti Bioerőforrás- és Természetgazdálkodási Egyetem, Ukrajna; **dr. Novicsenko Ljudmila** – közgazdaságtudományok kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel, Auditálás és Adózás Tanszék docense, Nemzeti Statisztikai, Számviteli és Auditálási Akadémia, Ukrajna; **Prof. Dr. Zsivko Zinaida** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, rektor, Közgazdasági és Pedagógiai Akadémia, Csehország; **Dr. habil. Fenyves Veronika** – PhD, egyetemi tanár, tanszékvezető, oktatási dékánhelyettes, Gazdaságtudományi Kar, Számviteli és Pénzügyi Intézet, Controlling Tanszék, Debreceni Egyetem, Magyarország; **Dr. habil. Ing. Machová Renáta** – PhD, rektorhelyettes, egyetemi docens, Selye János Egyetem, Szlovákia; **Prof. Dr. Illés Bálint Csaba** – PhD, egyetemi tanár, Neumann János Egyetem, Magyarország; **Prof. Dr. Dunai Anna** – PhD, egyetemi tanár, Neumann János Egyetem, Magyarország; **Dr. Péti Márton** – PhD, Nemzetstratégiai Kutatóintézet, elnökhelyettes; egyetemi docens, Gazdaságföldrajz és városfejlesztés tanszék, Budapesti Corvinus Egyetem, Magyarország; **Prof. Dr. Szász Levente** – PhD, egyetemi tanár, dékánhelyettes, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Magyar Intézet, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Románia.

ETO 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics: tudományos folyóirat / szerk.: R. Bacsó, N. Pojda-Noszik, V. Makarovics. II. RFKMF. Beregszász, 2023. 4. szám (2023). 694 c.

Az „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” tudományos folyóiratban a doktoranduszok, posztgraduális hallgatók, kutatók és gyakorlati szakemberek tudományos kutatásait tesszük közzé. A tanulmányok [Creative Commons Attribution 4.0.](#) c. nemzetközi licence alapján jelennek meg

Az "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" megjelenésében együttműködő partner volt a Nemzetstratégiai Kutatóintézet.

*A nyomtatott tömegűjékoztatási eszközök állami nyilvántartásba vételéről szóló igazolás száma
KB 25089-15029P 2021. november 8.*

Tudományos folyóirat alapítója:

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Cím: 90202, Beregszász, Kossuth tér 6.

A tudományos folyóirat hivatalos honlapja:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2023

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

**Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College
of Higher Education**

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Scientific journal

Volume 4

Berehove 2023

„Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” was founded in November, 2021 and is published by the decision of the Academic Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

The scientific journal is published twice a year.

The journal is included in Category "B" according to the "List of scientific professional editions of Ukraine, in which the results of dissertations for the degree of Doctor of Science and Ph.D. can be published", by order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 768 dated 20.06.2023.

Recommended for publication by the Academic Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education (protocol No. 12 dated December 20, 2023)

Editorial board:

Editor-in-Chief – *Bacho Robert*, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine;

First Deputy Editor-in-Chief – *Poyda-Nosyk Nina*, Doctor of Economics, Professor, Professor at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine;

Deputy Editor-in-Chief, managing Editor – *Makarovykh Viktoriia*, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine.

Deputy Editor-in-Chief, responsible secretary – *Gabriella Loskorikh*, Candidate of Economic Sciences, Deputy Head of the Accounting and Auditing Department, FR II THCHE, Ukraine

Editorial Board Members:

Ihor Orlov - Doctor of Economics, Professor, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine, FR II THCHE, Ukraine; *Nataliia Vnukova* – Doctor of Economics, Professor, Honored Economist of Ukraine, Professor at the Department of Customs Affairs and Financial Services, Symon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ukraine; *Yuliia Kovalenko* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Financial Markets and Technologies, State Tax University, Ukraine; *Taisiia Bondaruk* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Finance, Banking and Insurance, National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Ukraine; *Andrij Zaverbnyj* - Doctor of Economics, Professor, Professor at the Department of Foreign Trade and Customs of the Lviv Polytechnic National University, Ukraine; *Natalia Vdovenko* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Global Economy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine; *Liudmyla Novichenko* – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Accounting, Auditing and Taxation, National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Ukraine; *Zinaida Zhyvko*– Doctor of Economics, Professor, Rector, Academy of Economics and Pedagogy, Czech Republic; *Fenyves Veronika* - Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Head of the Department of Controlling, University of Debrecen, Hungary; *Makhova Renata* - Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Associate Professor, Vice-rector, J. Selye University, Slovak Republic; *Illés Bálint Csaba* – Candidate of Sciences in Economics, Professor, John von Neumann University, Hungary; *Dunay Anna* – Doctor Philosophy in Economics, Professor, John von Neumann University, Hungary; *Peti Marton* - Doctor Philosophy in Economics, vice-president, Research Institute for National Strategy, Hungary; associate professor, Department of Geography and Planning, Corvinus University of Budapest, Hungary; *Szász Levente* – Doctor of Management, Professor, Deputy Dean at the Faculty of Economics and Business Administration, Babeş-Bolyai University, Romania.

UDC 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics: scientific journal / editor. : R. Bacho, N. Poyda-Nosyk, V. Makarovykh. FR II THCHE. Berehove, 2023. Vol. 4. (2023) 694 p. Text Ukrainian, English, Hungarian.

Scientific journal „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” intended for scientists, doctoral students, post-graduate students, practitioners and a wide range of readers who are interested in issues in the field of economic sciences. Articles are published under the terms of the [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) International License.

Publication of the scientific journal "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" is carried out with the assistance of the Research Institute for National Strategy.

*State registration certificate of a printed mass media
Series KB No. 25089-15029P dated November 8, 2021.*

The founder of the scientific journal is

Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

Correspondence address: Kossuth sq.6, Berehove

The official website of the scientific journal:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2023

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1.

НАЦІОНАЛЬНА ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Пойда-Носик Н., Бачо Р. Оцінка перспектив бізнесу в автомобільній промисловості України: національні та регіональні аспекти розвитку галузі	19
Атамас О. Інвестиційна привабливість регіонів України: проблематика, рекомендації, перспективи	29
Венгер В., Романовська Н., Шейко О. Кон'юнктурні особливості українського ринку круп	37
Шалаї К., Максим Дьєрдьє Надь Т. Аналіз економічної просторової структури: фокус на Великобританію	51
Кравченко О., Бадай А. Роль державного регулювання оплати праці	60
Кривенко Н. Оцінка міжнародної економічної інтеграції: методичні підходи з виділенням агропродовольчих ринків	70
Перекуда Ю. Оцінка конкурентоспроможності господарств у виробництві продукції тваринництва через призму показників імпорту та експорту	80
Похиленко Н. Права інтелектуальної власності як стримуючий чинник інноваційної активності в сільському господарстві	92
Пушкар Т., Славута О. Сприйняття процесів цифровізації мешканцями як основа впровадження програм збалансованого розвитку міст	107
Самусевич Я., Теницька І., Рудиченко А. Оцінювання впливу екологічного контролю на забезпечення раціонального природокористування в Україні	118
Сидоренко Є. Проблеми цифрової трансформації територіальних громад та шляхи їх вирішення	134
Харченко Н. Деякі аспекти соціально-економічних детермінант здоров'я	144
Усата Н. Концептуальні основи циркулярної економіки в сільському господарстві	153
Шапуров О. Промислові інновації: інтернет речей, блокчейн, цифровий двійник	164
Шуба М., Шуба О. Світовий ринок легкових автомобілів: особливості та тенденції розвитку	178

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

Журавльова І. Фінансовий менеджмент в сучасному вимірі	188
Балінтова М. Вивчення зв'язку між зеленим банківським маркетингом і лояльністю до банку на прикладі словацьких клієнтів	205
Богріновцева Л., Бондарук О., Ключка О. Фінансова безпека страхового ринку: теоретичний аспект	216
Поті Б., Сока К., Потокі Л. Застосовність моделей прогнозування банкрутства в секторі роздрібної продовольчої продукції західної Угорщини	227
Даудова Г., Грінько А. Еволюція процесів цифровізації в діяльності фінансових органів місцевого самоврядування в Україні	240
Жиглей І., Лайчук С., Поліщук І. Бібліографічний аналіз публікацій щодо соціального інвестування за даними платформи Web of Science	253
Заїчко І. Особливості та основні напрями грошово-кредитної політики України в умовах воєнного стану	264
Орехова К., Головко О. Вибір організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової безпеки газорозподільних підприємств	277
Татаринцева Ю., Юр'єва І., Назарова Т. Вплив розвитку соціальної відповідальності та сталого цифрового маркетингу на фінансову складову бізнес-процесів в умовах цифрової економіки	293
Шишкіна О. Вплив фінтех інновацій на глобальні валютні ринки	307
Ярошевич Н. Рівень фінансової децентралізації місцевих бюджетів в Україні	321

РОЗДІЛ 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Варцаба В., Макарович В., Лоскоріх Г. Аналіз проблематики обліку інноваційного капіталу в Україні	334
Ганусич В., Йолтуховська О., Шеверя Я. Концепція створення вартості в інтегрованій звітності	346
Грицай О., Лішнянська І. Облікове забезпечення визначення собівартості надани медичних послуг	358
Дубинська О. Теоретичні й практичні аспекти аудиту фінансової звітності як напряму виявлення загроз фінансовій безпеці підприємства в умовах воєнного стану	374
Єршова Н. Бухгалтерський консалтинг як «м'яка технологія» підтримки розвитку малого та середнього бізнесу	385
Кошіль А., Мельянова Л. Економічна сутність та облікове відображення електронних грошей в умовах сучасності	397
Макаренко І., Рудиченко А. Цифрова відповідальність компаній: економічна сутність поняття та концептуальні підходи	409
Мартін К., Сіладі Н. Важливість цінності бренду з позиції активів компанії	421
Мірошниченко О., Щигорєва В. Система оподаткування малого бізнесу: досвід Польщі	435
Микієвич О., Тивончук О. Виклики та перспективи переходу до міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні та світі	448
Москаль Н. Перспективи застосування технології блокчейну в аудиторській діяльності	458
Московчук А., Дорош В. Детермінанти формування фінансових результатів: ретроспективний та перспективний аналіз	468
Нашкерська Г. Обмеження визнання інформації активом в бухгалтерському обліку	479
Онищенко В., Кононенко Д., Чупін М. Інструменти стратегічного аналізу в управлінні підприємством: огляд, класифікація, критерії вибору	493
Писаренко Т. Організація управлінського обліку грошових коштів від операційної діяльності	507
Портоварас Т. Види сучасного економічного аналізу та їх характеристика	516
Скаска О., Дмишко Я. Проведення зовнішньої оцінки ефективності та якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту банку	529
Сарахман О., Шурпенкова Р., Калайтан Т. Сучасні реалії незалежного аудиту фінансової звітності банків	540
Цятковська О. Методологічні основи побудови обліку нефінансових активів державних установ	552
Шишкова Н. Автоматизація обліку запасів: інноваційні технології, оцінка ефективності	563

РОЗДІЛ 4. МЕНЕДЖМЕНТ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

Тан Ч.Ч. Бібліометричний картографічний аналіз компетенцій, адаптованих до промисловості 4.0 та 5.0 на основі літератури про великі дані: наслідки для кар'єрної орієнтації	578
Альхмад Г. Фактори, що впливають на жіноче підприємництво в країнах, що розвиваються. Наскільки ми далекі від підтримки жіночого підприємництва?	591
Васильчак С., Штерма Т. Трудовий потенціал як об'єкт менеджменту	605
Вороніна В., Захарова Л. Стратегічне управління роботою команд в умовах сучасного наукового, інноваційного та бізнес-середовища	613
Антал К., Максим Дьєрдьє Надь Т. Проблеми та досвід працевлаштування за кордоном у відображенні емпіричного дослідження	623
Немчук П. Особливості управління розвитком корпоративних аграрних формувань	633
Прокопов Д. Біоенергетика у сталому розвитку сільського господарства: проблеми та перспективи розвитку галузі	643
Серьогіна Д., Матвєєва Н., Пушкар Т. Інноваційний розвиток в рамках сталого розвитку: пошук балансу між економічною ефективністю та екологічною стійкістю	653
Барабшє Карпаті Д., Оросне Ілчїк Б. Визначення особистого хисту до підприємництва у здобувачів вищої освіти	666

РЕЦЕНЗІЇ

РЕЦЕНЗІЯ на монографію Бачо Р., Пойда-Носик Н. «Automotive industry in Ukraine: key approaches to assessing labor market and business perspectives»	682
РЕЦЕНЗІЯ на монографію Лоскорїх Л., Перчі О. «Обліково-аналітичне забезпечення діяльності ІТ-підприємств в Україні»	684
Загальні вимоги до оформлення рукописів	686

TARTALOM

1.FEJEZET. NEMZETI ÉS REGIONÁLIS GAZDASÁG

Pojda-Noszik N., Bacsó R. Üzleti kilátások értékelése Ukrajna autóiiparában: nemzeti és regionális vonatkozások	19
Atamász A. Ukrajna régióinak befektetési vonzata: problémák, ajánlások, jövőbeni kilátások	29
Venger V., Romanovszka N., Sejkó O. Az ukrán gabonapiac konjunkturális jellemzői	37
Sallai K., Makszim Györgyné Nagy T. Gazdasági térszerkezet-elemzés: fókuszban Nagy-britannia	51
Krávcsenko O., Badaj A. A munkabér állami szabályozásának szerepe	60
Krivenkó N. Nemzetközi gazdasági integráció értékelése: módszertani megközelítések az agrár-élelmiszer piacok kiválasztásakor	70
Pereguda Gy. A gazdaságok versenyképességének mérése az állati eredetű termékek előállításában az import és export mutatók segítségével	80
Pohilenkó N. A szellemi tulajdonjogok, mint a mezőgazdasági innovációs tevékenység visszatartó tényezője	92
Puskár T., Szlavuta O. A digitalizációs folyamatok lakossági elfogadása a kiegyensúlyozott városfejlesztési programok megvalósítása érdekében	107
Szamuszevics J., Tenyicka I., Rudicsenkó A. A környezeti ellenőrzés hatásának mérése Ukrajnában a racionális természetgazdálkodás érdekében	118
Szidorenkó J. A kistérségek digitális átalakulásának problémái és megoldási lehetőségei	134
Harcsenkó N. Az egészséget meghatározó társadalmi-gazdasági tényezők néhány vonatkozása	144
Uszáta N. A körforgásos gazdaság fogalmi alapjai a mezőgazdaságban	153
Sapurov A. Ipari innovációk: tárgyak internete, blokklánc, digitális hasonmás	164
Suba M., Suba O. Személygépkocsik világpiaça: jellemzői és fejlődési trendjei	178

2. FEJEZET. PÉNZ- ÉS BANKÜGY

Zsuravlyova I. Pénzügyi menedzsment a jelenkori dimenzióban	188
Bálintová M. A zöld bankmarketing és a bankhűség kapcsolatának vizsgálata Szlovák ügyfelek esetében	205
Bohrinceva L., Bondaruk O., Klyucska O. A biztosítási piac pénzügyi biztonsága: elméleti megközelítés	216
Patyi B., Szóka K., Pataki L. Csődelőrejelző modellek alkalmazhatósága a nyugat-magyarországi élelmiszer-kiskereskedelmi szektorban	227
Daudova G., Hrinýkó A. A digitalizációs folyamatok evolúciója az ukrajnai helyi önkormányzatok pénzügyi szerveinek tevékenységében	240
Zsiblej I., Lajcsuk S., Poliscsuk I. Társadalmi befektetésekkel foglalkozó publikációk bibliográfiai elemzése a Web of Science platform adatai alapján	253
Zajicskó I. Ukrajna monetáris és hitelpolitikájának sajátosságai és irányai a hadiállapot idejében	264
Orjekhova K., Golovkó O. A gázelosztó vállalkozások pénzügyi biztonságát szavatoló szervezeti és gazdasági mechanizmus kiválasztása	277
Tatarinceva J., Jurjeva I., Nazarova T. A társadalmi felelősségvállalás és a fenntartható digitális marketing fejlődésének hatása az üzleti folyamatok pénzügyi komponensére a digitális gazdaság körülményei között	293
Siskina O. A fintech innovációk hatása a globális valutapiacokra	307
Jarosevics N. A helyi költségvetések pénzügyi decentralizációjának szintje Ukrajnában	321

3. FEJEZET. SZÁMVITEL ÉS ADÓÜGY

Varcaba V., Makarovics V., Loszkorih G. Az innovációs tőke számviteli problémáinak elemzése Ukrajnában	334
Hanuszics V., Joltuhovszka O., Severya Ja. Az értékteremtés koncepciója az integrált jelentéstételben	346
Hricáj O., Lisnyánska I. Az orvosi szolgáltatások önköltségének meghatározásához szükséges számviteli alátámasztás sajátosságai	358
Dubinszka O. A pénzügyi beszámoló köznyelvű vizsgálatának elméleti és gyakorlati aspektusai, mint a hadiállapot idejében működő vállalatok pénzügyi biztonságát fenyegető veszélyeinek azonosítási iránya	374
Jersova N. A számviteli tanácsadás mint "puha technológia" a kis- és középvállalkozások fejlődésének támogatására	385
Kosil A., Meliankova L. Az elektronikus pénz gazdasági lényege és számviteli tükrözése a jelenkori körülményekben	397
Makarenkó I., Rudicsenkó A. A vállalatok digitális felelősségvállalása: gazdasági tartalom és koncepcionális megközelítések	409
Martin K., Szilágyi N. A márkaérték fontossága a vállalat eszközeinek szempontjából	421
Mirosznicsenkó O., Scsigorjeva V. A kisvállalkozások adórendszere: Lengyelország tapasztalata	435
Mikijejics O., Tivoncuk O. A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokra való áttérés kihívásai és kilátásai Ukrajnában és a világban	448
Moszkály N. A blockchain-technológia használatának kilátásai a könyvvizsgálói tevékenységekben	458
Moszkovcsuk A., Doros V. A pénzügyi eredmények kialakulásának meghatározó tényezői: retrospektív és prospektív elemzés	468
Naskerszka G. Az információ eszközként való elismerésének korlátozásai a számvitelben	479
Oniscsenkó V., Kononenkó D., Csupin M. Stratégiai elemzési eszközök a vállalatirányításban: áttekintés, osztályozás, kiválasztási kritériumok	493
Piszarenkó T. A működési tevékenységekből származó cash flow-k vezetői számvitelének megszervezése	507
Portovárász T. A modern gazdasági elemzés típusai és jellemzőik	516
Skaszko O., Dmiskó J. A bank belső ellenőrzésért felelős egység munkahatékonyságának és -minőségének külső értékelése	529
Szarakhman O., Surpenkova R., Kalajtan T. A bankok pénzügyi kimutatásainak jelenkori valósága a független könyvvizsgálat tükrében	540
Cjatkovszka O. Az állami intézmények nem pénzügyi eszközeinek számviteli módszertani szempontok alapján	552
Siskova N. A készletek számvitelének automatizálása: innovatív technológiák és hatékonyságértékelés	563

4. FEJEZET. MENEDZSMENT ÉS INNOVATÍV FEJLŐDÉS

Tan Cs.Cs. Az Ipar 4.0-hoz és 5.0-hoz adaptált kompetenciák bibliometrikus feltérképezése a Big Data szakirodalom alapján: a pályaorientációra gyakorolt hatás	578
Almhamad G. A női vállalkozói készséget befolyásoló tényezők a fejlődő országokban. Milyen messze vagyunk a női vállalkozások támogatásától?	591
Vasilycsák Sz., Sterma T. A munkaerőpotenciál, mint a menedzsment tárgya	605
Voronina V., Zaharova Ly. Csapatmunka stratégiai irányítása modern tudományos, innovatív és üzleti környezetben	613
Antal K., Makszim Györgyné Nagy T. A külföldi munkavállalás kihívásai, tapasztalatai egy empirikus kutatás tükrében	623
Nemcsuk P. Az agráripari vállalkozások szervezeti sajátosságai	633
Prokopov D. Bioenergia a mezőgazdaság fenntartható fejlődésében: az ipar fejlődésének problémái és kilátásai	643
Szeryogina D., Matvejeva N., Puskár T. Innovatív fejlődés a fenntartható fejlődés kereteiben: egyensúly megtalálása a gazdasági hatékonyság és a környezeti fenntarthatóság között	653
Barabásné dr. Kárpáti D., Oroszné Ilcsik B. Vállalkozói hajlandóság vizsgálata az egyetemi hallgatók körében	666

RECENZIÓK

Recenzió Bacsó Róbert és Pojda-Noszik Nina "Ukrajna autóipara: kulcsfontosságú megközelítések a munkaerőpiaci és üzleti kilátások értékeléséhez" című monográfiájára	682
Recenzió Loszkorih Gabriella és Pércsi Oxána "Az ukrajnai IT-vállalkozások tevékenységének számviteli és elemzési támogatása" című monográfiájára	684
Publikációs követelmények	689

CONTENT

CHAPTER 1. NATIONAL AND REGIONAL ECONOMY

Poyda-Nosyk N., Bacho R. Assessing business perspectives in the automotive industry of Ukraine: national and regional aspects of sectoral development	19
Atamas O. Investment attractiveness of regions in Ukraine: problems, recommendations, prospects	29
Venger V., Romanovska N., Sheiko O. Conjuncture features of the Ukrainian grain market	37
Sallai K., Makszim Györgyné Nagy T. Economic spatial structure analysis: focus on Great Britain	51
Kravchenko O., Badai A. The role of state regulation of wages	60
Kryvenko N. Assessment of international economic integration: methodological approaches with the selection of agricultural markets	70
Perehuda Yu. Assessment of the competitiveness of farmhouses in the production of livestock products through the prism of import and export indicators	80
Pohylenko N. Intellectual property rights as a restriction factor of innovative activity in agriculture	92
Pushkar T., Slavuta O. Perception of digitalization processes by residents as a basis for implementing programs of balanced urban development	107
Samusevych Ya., Tenytska I., Rudychenko A. Assessment of the impact of environmental control on ensuring rational nature use in Ukraine	118
Sydorenko Ye. Digital transformation as an economic tool restoration of territorial communities	134
Kharchenko N. Some aspects of socio-economic determinants of health	144
Usata N. Conceptual foundations of the circular economy in agriculture	153
Shapurov O. Industrial innovations: Internet of things, blockchain, digital double	164
Shuba M., Shuba O. The global market of passenger cars: features and development trends	178

CHAPTER 2. FINANCE AND BANKING

Zhuravlyova I. Financial management in the contemporary dimension	188
Bálintová M. Examining the relationship between green bank marketing and bank loyalty in the case of Slovak customers	205
Bohrinovtseva L., Bondaruk O., Klyuchka O. Financial security of the insurance market: theoretical aspect	216
Patyi B., Szóka K., Pataki L. Applicability of bankruptcy prediction models in the western Hungarian food retail sector	227
Daudova G., Grinko A. The evolution of digitization processes in the activities of financial bodies of local self-government in Ukraine	240
Zhyhlei I., Laichuk S., Polishchuk I. Bibliographical analysis of publications on social investment according to Web of Science platform data	253
Zaichko I. Peculiarities and main directions of the monetary and credit policy of Ukraine under martial law	264
Oriekhova K., Golovko O. Choosing an organizational and economic mechanism to ensure the financial security of gas distribution companies	277
Tataryntseva Yu., Yuryeva I., Nazarova T. The impact of the development of social responsibility and sustainable digital marketing on the financial component of business processes in the conditions of the digital economy	293
Shyshkina O. The impact of fintech innovations on global currency markets	307
Yaroshevych N. The level of local budgets financial decentralization in Ukraine	321

CHAPTER 3. ACCOUNTING AND TAXATION

Vartsaba V., Makarovych V., Loskorikh G. An analysis of the accounting problems for innovative capital in Ukraine	334
Hanusych V., Yoltukhovska O., Sheverya Ya. The concept of value creation in integrated reporting	346
Hrytsai O., Lishnyanska I. Accounting support for determining the cost of medical services	358
Dubynska O. Theoretic al and practical aspects of the audit of financial statements as a way identifying threats to the financial security of the enterprise in the conditions of martial law	374
Yershova N. Accounting consulting as a "soft technology" for supporting the development of small and medium-sized businesses	385
Koshil A., Meliankova L. Economic essence and reflection in the accounting of electronic money in modern conditions	397
Makarenko I., Rudychenko A. Digital responsibility of companies: Economic essence of the concept and conceptual approaches	409
Martin K., Szilágyi N. The importance of brand value in the view of the company's assets	421
Miroshnicheno O., Schigoryeva V. The system of taxation of small business: the experience of Poland	435
Mykiiievych O., Tyvonchuk O. Challenges and prospects of transition to International Financial Reporting Standards in Ukraine and worldwide	448
Moskal N. Prospects for the use of blockchain technology in auditing	458
Moskovchuk A., Dorosh V. Determinants of formatting the financial results: retrospective and prospective analysis	468
Nashkerska H. Barriers to the accounting recognition of information as an asset	479
Onyshchenko V., Kononenko D., Chupina M. Strategic analysis tools in enterprise management: overview, classification, selection criteria	493
Pysarenko T. Organization of managerial accounting for operating cash flows	507
Portovaras T. Types of modern economic analysis and their characteristics	516
Skasco O., Dmyshko Ya. Conducting an external assessment of the performance and quality of work of the bank's internal audit unit	529
Sarakhman O., Shurpenkova R., Kalaitan T. Modern realities of independent audit of banks' financial statements	540
Tsiatkovska O. Methodological basis for constructing the accounting of non-financial assets in state institutions	552
Shyshkova N. Automation of inventory accounting: innovative technologies, efficiency assessment	563

CHAPTER 4. MANAGEMENT AND INNOVATIVE DEVELOPMENT

Tan Chai Ching Big Data Literature-based Bibliometric Mapping Analysis for Competences Adaptable to Industry 4.0 and 5.0: Implications for Career Orientation	578
Almhamad G. The factors affecting women entrepreneurship in developing countries. How far are we from supporting women entrepreneurship?	591
Vasylchak S., Shterma T. Labor potential as an object of management	605
Voronina V., Zakharova L. Strategic management of team work in the conditions of a modern scientific, innovative and business environment	613
Antal K., Makszim Györgyné Nagy T. The challenges and experiences of employment abroad in the reflection of an empirical research	623
Nemchuk P. Peculiarities of managing the development of corporate agrarian formations	633
Prokopov D. Bioenergy in the sustainable development of agriculture: problems and prospects for the development of the industry	643
Serogina D., Matvieieva N., Pushkar T. Innovative development within the framework of sustainable development: finding a balance between economic efficiency and environmental sustainability	653
Barabásné dr. Kárpáti D., Oroszné Ilcsik B. Examination of entrepreneurial propensity among university students	666

MONOGRAPH REVIEWS

REVIEW of the Monograph by R. Bacho and N. Poyda-Nosyk «Automotive industry in Ukraine: key approaches to assessing labor market and business perspectives»	682
REVIEW of the monograph by Loskorich L., Perchi O. «Accounting and analytical support of the activities of IT enterprises in Ukraine»	684
General requirements for manuscripts	691

DOI 10.58423/2786-6742/2023-4-516-528

УДК 657.62:338

Тетяна ПОРТОВАРАС

кандидат економічних наук, докторантка кафедри обліку і оподаткування,
Західноукраїнський національний університет,

м. Тернопіль, Україна

ORCID ID: : 0000-0002-2939-5101

ВИДИ СУЧАСНОГО ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ТА ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА

Анотація. Аналіз є функцією управління, яка передбачає оцінку та виявлення внутрішніх резервів з метою розроблення сценарію розвитку у конкурентному середовищі. Метою дослідження є розгляд сучасних видів економічного аналізу щодо проведення ефективного оцінювання результатів діяльності суб'єктів господарювання, ідентифікація можливостей їх розвитку, появи нових різновидів, здатних задовольняти управлінські запити та сприяти прийняттю оперативних і результативних управлінських рішень із врахуванням сучасних викликів.

Виокремлено види економічного аналізу, охарактеризовано їх специфіку та спрямованість, причини виникнення, а також сучасні напрями розвитку. Здійснено уточнення завдань внутрішнього та зовнішнього економічного аналізу, його функцій з формування економічної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень щодо розвитку суб'єкта господарювання у конкурентному середовищі. Виявлено основні проблеми функціонування економічного аналізу в сучасних умовах, врахування яких дозволить швидко адаптуватись до нових викликів та обирати найбільш ефективні управлінські рішення з максимальним врахуванням можливих ризиків. Ідентифіковано основні сучасні вимоги до економічного аналізу, в тому числі пов'язані з його орієнтацією на процес автоматизації й застосування ІТ для оптимізації часу на прийняття управлінських рішень (зокрема в кризових ситуаціях).

Обґрунтовано, що основне цільове спрямування різних видів економічного аналізу в сучасних умовах полягає в направленості зусиль на проведення якісної аналітичної роботи з оцінки діяльності на засадах використання як традиційних, так і нових методів й інструментарію. Досліджено основні існуючі на теперішній час види економічного аналізу та обґрунтовано застосування кожного з них в процесі управлінської діяльності (різних рівнів) на суб'єктах господарювання. Резюмовано, що сучасними видами економічного аналізу, які потребують уточнення та розвитку, є управлінський, стратегічний, інституційний та інтелектуальний аналіз.

Ключові слова: види економічного аналізу, сучасний економічний аналіз, управлінський аналіз, стратегічний аналіз, операційний аналіз, інтелектуальний аналіз.

JEL Classification: M41

Abstrakt. Az elemzés olyan vezetői funkció, amely a belső tartalékok felmérését és azonosítását foglalja magában, hogy a versenykörnyezetben egy fejlesztési forgatókönyvet dolgozhassanak ki. A tanulmány célja a gazdasági elemzések modern típusainak figyelembevétele a gazdálkodó egységek teljesítményének hatékony értékelése, a fejlesztési lehetőségeik azonosítása, a vezetési igények kielégítésére alkalmas új fajták megjelenése, valamint a gyors és hatékony vezetői döntések megkönnyítése érdekében, a jelenlegi kihívások figyelembevételével. A gazdasági elemzés típusai, sajátosságaik és irányultságuk, kialakulásuk okai, valamint a modern fejlődési irányok jellemzése történt. Tisztázásra kerültek a belső és külső gazdasági elemzés feladatai, a gazdasági egység fejlődésére vonatkozó hatékony vezetői döntések meghozatalához szükséges gazdasági információk

megjelenési formái a jelenlegi versenykörnyezetben. Azonosításra kerültek a gazdasági elemzés működésének fő problémái, amelyek figyelembevételével lehetővé válik az új kihívásokhoz való gyors alkalmazkodás és a leghatékonyabb vezetői döntések kiválasztása a lehetséges kockázatok maximális figyelembevételével. Meghatározásra kerültek a gazdasági elemzéssel szemben támasztott főbb modern követelmények, beleértve azokat is, amelyek az automatizálási folyamatra és az informatika használatára való összpontosítással kapcsolatosak a vezetői döntések meghozatalára fordított időcsökkentés érdekében (különösen válsághelyzetekben). Jelenleg a különböző típusú gazdasági elemzések fő célja az, hogy a tevékenységek értékelésére irányuló magas színvonalú elemző munka elvégzésére összpontosítsanak a hagyományos és az új módszerek és eszközök használatával. A gazdasági elemzés jelenleg létező főbb típusait kutatva bizonyított volt az egyes típusok alkalmazása a gazdálkodó egységek (különböző szintű) irányítási tevékenységében. Össze voltak foglalva a gazdasági elemzés modern típusai, amelyeket tisztázni és fejleszteni kell: vezetői, stratégiai, intézményi és intellektuális elemzés.

Kulcsszavak: gazdasági elemzés típusai, modern gazdasági elemzés, vezetői elemzés, stratégiai elemzés, operatív elemzés, intellektuális elemzés.

Abstract. Analysis is a management function that involves the assessment and identification of internal reserves in order to develop a development scenario in a competitive environment. The purpose of the study is to consider modern types of economic analysis regarding the effective assessment of the results of business entities, identification of opportunities for their development, the emergence of new varieties capable of satisfying management requests and contributing to the adoption of operational and effective management decisions taking into account modern challenges. The types of economic analysis are singled out, their specificity and focus, the causes of their occurrence, as well as modern directions of development are characterized. The tasks of internal and external economic analysis, its functions in the formation of economic information for making effective management decisions regarding the development of a business entity in a competitive environment have been clarified. The main problems of the functioning of the economic analysis in modern conditions have been identified, the consideration of which will allow us to quickly adapt to new challenges and choose the most effective management solutions with maximum consideration of possible risks. The main modern requirements for economic analysis have been identified, including those related to its focus on the process of automation and the use of IT to optimize the time for making management decisions (especially in crisis situations). It is substantiated that the main target direction of various types of economic analysis in modern conditions consists in directing efforts to conduct qualitative analytical work on the assessment of activity on the basis of the use of both traditional and new methods and tools. The main currently existing types of economic analysis were studied and the application of each of them in the process of management activity (of different levels) at economic entities was substantiated. It is summarized that the modern types of economic analysis that need clarification and development are managerial, strategic, institutional and intellectual analysis.

Key words: types of economic analysis, modern economic analysis, managerial analysis, strategic analysis, operational analysis, intellectual analysis.

Постановка проблеми. Сьогодні суттєвий вплив на становлення економічного аналізу має науково-технічний прогрес, який характеризується стрімким розвитком інформаційних технологій. Аналізуючи історію розвитку аналізу та його удосконалення з кожним етапом розвитку суспільства прослідковуємо його суттєві зміни. Окрім цього, важливим аспектом виступає виділення джерел появи нових видів аналізу, що дозволить провести коригуючі дії щодо вибору доцільних показників оцінки діяльності суб'єкта

господарювання. З цією метою варто провести дослідження генезису економічного аналізу й ідентифікувати види аналізу, що дають необхідні дані для прийняття управлінських рішень із врахуванням сучасних викликів конкурентного середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджуючи поділ економічного аналізу за видами, констатуємо, що в авторів немає єдиного підходу до їх тлумачення й розмежування, а також методів, напрямків та етапів проведення. Відсутність єдиного тлумачення понять та порядку використання тих чи інших видів аналізу викликає розбіжності у формуванні показників, що створює перешкоди у їх виборі та проведенні якісної оцінки діяльності суб'єкта господарювання. Дослідженням питання з розподілу видів економічного аналізу займалися багато науковців, а саме [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11] та інші.

Проаналізувавши публікації та дослідження з економічного аналізу, констатуємо, що немає єдиного підходу з його поділу, а також напрямків розвитку в умовах сьогодення. Взявши до уваги дану проблематику, вбачаємо, що є необхідність в уточненні складу (переліку) видів економічного аналізу, ідентифікації нових напрямів їх розвитку, встановленні цільового спрямування (в тому числі з позиції обґрунтування нових об'єктів аналізу).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Посилення конкуренції у ринковому середовищі та стрімкий розвиток інформаційних технологій впливають на результативність роботи суб'єктів господарювання, який, передусім, залежить від якості проведеного аналізу. Тому важливим є питання вибору видів економічного аналізу, які дозволять провести якісну оцінку поточного стану суб'єкта господарювання із врахуванням сучасних викликів.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є розгляд сучасних видів економічного аналізу щодо проведення ефективного оцінювання результатів діяльності суб'єктів господарювання, ідентифікація можливостей їх розвитку, появи нових різновидів, здатних задовольняти управлінські запити та сприяти прийняттю оперативних і результативних управлінських рішень із врахуванням сучасних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття аналізу прийшло до нас із стародавніх часів і є присутнє у всіх сферах людського життя. Аналіз першочергово виник для того, щоб ефективно функціонували суб'єкти господарювання. Відповідно до сфери виникнення оцінки стану предметів, явищ та речей утворилися різні види аналізу. Аналіз може проводитись на різних рівнях функціонування системи. Так, на рівні оцінки національної економіки аналіз буває: економічний, культурологічний (являє собою поглиблене вивчення творів із врахуванням значення мистецтва й міфології в історії, впливу релігії, зв'язків із видами мистецтва та розвитку світової культури), політичний, природно-екологічний, інформаційно-комунікативний, науково-технічний, соціальний, морально-етичний. Коли ми говоримо про оцінку рівня роботи суб'єкта господарювання, то види аналізу в наукових дослідженнях відрізняються за їх кількість та групуванням. Так М.А. Болух, В.З. Бурчевський, М. І. Горбатюк, [1, С.46-52] у своїх дослідженнях виділяють три види економічного аналізу:

загальноекономічний, функціонально-вартісний, техніко-економічний. Автори відмічають, що в сучасних умовах господарювання особлива роль відводиться техніко-економічному аналізу, оскільки впровадження інформаційних технологій призвело до автоматизації розрахунків показників діяльності суб'єкта господарювання. Своєю чергою, це призвело до скорочення часу на отримання необхідних інформаційних даних, які використовуються для прийняття управлінських рішень. Техніко-економічний аналіз є внутрішнім аналізом діяльності суб'єкта господарювання, який дозволяє детально проводити оцінку діяльності суб'єкта господарювання та раціонально здійснювати розподіл його резервів. М. М. Шестерняк [2] у своїй роботі економічний аналіз поділяє на оперативний, інвестиційний, інноваційний, діагностичний, аналіз власного фінансового стану та фінансового стану ділових партнерів, а також стратегічний, маркетинговий і функціонально-вартісний аналіз. Науковці Г. Ю. Міщук, Т.М. Джигар, О. О. Шишкіна виділяють наступні види економічного аналізу: фінансовий, соціально-економічний, економіко-статистичний, економіко-екологічний, маркетинговий, інвестиційний, функціонально-вартісний та логістичний [3, С.13-14]. Натомість Н. Синькевич, О. Краузе виокремлюють: оперативний, стратегічний, функціонально-вартісний, діагностичний, інвестиційний, інноваційний, маркетинговий аналіз, а також аналіз власного фінансового стану та фінансового стану ділових партнерів. Вони вважають, що сфера застосування економічного аналізу повинна розширятись, орієнтуючись на темпи розвитку ринкових відносин [4, С.9-11].

Науковець Ізмайлов Я.О. [5] за об'єктами управління виділяє такі види економічного аналізу: фінансово економічний, техніко-економічний, соціально-економічний, економіко-статистичний, економіко-екологічний, інвестиційний, маркетинговий та функціонально-вартісний. Автор, відмічає, що для кожного виду управлінської діяльності застосовуються різні види аналізу, а також відповідні їм методи й інструментарій. До прикладу, з метою прогнозування застосовують перспективний аналіз, для прийняття оперативних управлінських рішень – застосовують методологію оперативного аналізу тощо. Дослідивши діяльність суб'єкта господарювання у постіндустріальному суспільстві та орієнтуючись на прийняття ефективних управлінських рішень, автором запропоновано розвивати такі види економічного аналізу, як ситуаційний, стратегічний, а також АВС-аналіз та GAP-аналіз.

Зоріна О. І., Нескуба Т. В., Мкртчян О. М. [6] відмічають, що об'єктом економічного аналізу є сторони господарської діяльності суб'єкта господарювання. Відповідно, економічний аналіз проводиться із врахуванням завдань керівництва та в залежності від об'єктів управління поділяється на техніко-економічний, фінансово-економічний, соціально-економічний, економіко-статистичний, економіко-екологічний, маркетинговий. Така орієнтація авторів є обґрунтованою, зокрема й з точки зору подачі навчального матеріалу для загального розуміння економічних процесів у діяльності суб'єкта господарювання, але вона, одночасно, потребує деталізації та розвитку.

Науковці Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко [7, С.31]. пропонують проводити кваліфікацію економічного аналізу за багатьма ознаками, проте із врахуванням об'єкту управління вони виділяють фінансово-економічний, техніко-економічний, економіко-статичний, соціально-економічний, економіко-екологічний та маркетинговий аналізи. Автор відмічають, що кожен вид економічного аналізу є особливим за змістом та методикою проведення, тому фахівцям необхідно коректно обирати вид економічного аналізу орієнтуючись на управлінські завдання суб'єкта господарювання.

Кулик А.В. [8, С.31] вважає, що у процесі управління суб'єктом господарювання необхідно застосовувати стратегічний, ретроспективний, та операційний аналізи. Він також відмітив, що основна складність економічного аналізу полягає у громіздкості його інформаційних даних, що перешкоджає швидкому їх опрацюванні і, як результат, призводить до зниження рівня ефективності соціально-економічних процесів на підприємстві.

Науковець Купалова Г.І. [9], відповідно до об'єкту управління виділяє загальноекономічний та техніко-економічний аналіз. Суть загальноекономічного аналізу полягає у дослідженні узагальнюючих показників діяльності суб'єкта господарювання, отриманих з даних періодичної звітності. Техніко-економічний аналіз вивчає технічний рівень підприємства та визначає міру впливу факторів на економічні показники.

Так, Н. Синькевич [10] вважає, що основними видами сучасного економічного аналізу є оперативний, інноваційний, інвестицій, діагностичний, стратегічний, маркетинговий та функціонально-вартісний. Вона констатує, що сучасний економічний аналіз є абстрактно-логічним підходом дослідження, який змінює завдання та функції відповідно до умов сьогодення.

Рекова Н. Ю., Підгора Є. О., Ровенська В. В., Латишева О. В., Гітіс Т. П., Єрфорт І. Ю., Смирнова І. І., Касьянюк С. В. [11] розподіляють економічний аналіз відповідно до рівнів управління на фінансово-економічний, техніко-економічний, функціонально-вартісний, комплексний, соціально-економічний, маркетинговий, економіко-правовий, економіко-екологічний та аудиторський. Проте, коли говорити про економічний аналіз, за результатами якого будуть прийматись управлінські рішення, то науковці виділяють окремо оперативний, перспективний та стратегічний аналіз.

Результати дослідження видів економічного аналізу різними науковцями сформулюємо у вигляді таблиці 1.

У процесі проведеного дослідження констатуємо той факт, що при поділі економічного аналізу за видами, науковці найчастіше використовують наступні поняття: функціонально-вартісний, техніко-економічний, інвестиційний, оперативний, стратегічний, маркетинговий та соціально-економічний аналіз.

Таблиця 1.

Підходи науковців до виокремлення видів економічного аналізу

Підходи	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	всього
загальноекономічний	+							+			2
функціонально-вартісний	+	+	+	+	+				+	+	7
техніко-економічний.	+				+	+		+		+	5
інвестиційний аналіз		+	+	+	+				+		5
інноваційний аналіз		+		+					+		3
діагностичний аналіз		+		+					+		3
аналіз власного фінансового стану та його ділових партнері		+		+							2
стратегічний аналіз		+		+			+		+	+	5
оперативний аналіз		+		+			+		+	+	5
маркетинговий аналіз		+	+	+	+	+			+	+	7
фінансовий аналіз			+								1
перспективний аналіз										+	1
соціально-економічний			+		+	+				+	4
економіко-статистичний аналіз			+		+	+					3
економіко-екологічний аналіз			+			+				+	3
логістичний аналіз			+								1
фінансово-економічний					+	+				+	3
ретроспективний аналіз							+				1
комплексний аналіз										+	1
економіко-правовий аналіз										+	1
аудиторський аналіз.										+	1

Джерело: сформовано автором самостійно

Примітка: 1 - М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М. І. Горбатюк; 2 - Шестерняк М.М.; 3 - Г. Ю. Міщук, Т. М. Джигар, О.О. Шишкіна; 4 - Н. Синькевич, О. Краузе; 5- Я.О. Ізмайлов 6 - Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко; 7- А.В. Кулик; 8 - Купалова Г.І. ; 9 - Н. Синькевич; 10 - Н. Ю. Рекова, Є. О. Підгора, В. В. Ровенська, О. В. Латішева, Т. П. Гітис, І. Ю. Єрфорт, І. І. Смирнова, С. В. Касьянюк.

Слід відмітити, що видів економічного аналізу існує досить багато, оскільки відповідно до нових завдань управління та викликів середовища існування видозмінювались та удосконалювались як методи й інструментарій, так і склад його аналітичних показників. З точки зору раціональності у процесі проведення оцінки діяльності суб'єкта господарювання й враховуючи завдання управління, доцільно виокремити такі види економічного аналізу, як управлінський, фінансовий, конкурентний, оперативний, інвестиційний, інноваційний, стратегічний, екологічний, соціальний та комплексний аналіз. Кожен з них може займати центральне місце у процесі прийняття управлінських рішень щодо

розвитку суб'єкта господарювання. Але специфіка така, що завжди доречно враховувати строк, впродовж якого, результати того чи іншого виду аналізу будуть актуальні, і на який він розрахований (табл.2).

Таблиця 2.

Розподіл економічного аналізу відповідно до строку прогнозування

№	вид аналізу	строк прогнозування		
		оперативний	тактичний	стратегічний
1	комплексний аналіз	+	+	+
2	фінансовий аналіз	+	+	+
3	конкурентний аналіз	-	+	+
4	оперативний аналіз	+	-	-
5	інвестиційний аналіз	-	+	+
6	інноваційний аналіз	-	-	+
9	стратегічний аналіз	-	-	+
10	екологічний аналіз	-	-/+	+
11	соціальний аналіз	-	-	+

Джерело: сформована на основі [1-11]

Зрозуміло, що за результатами кожного з вищевказаних видів аналізу розробляються певні рішення, які також розмежовуються аналогічно. Тому прийнято розрізняти оперативні, тактичні та стратегічні управлінські рішення.

Дослідження доступних літературних джерел та вивчення практики проведення аналізу дозволяє зробити висновок, що на кожному суб'єкті господарювання завжди стоїть питання правильного вибору його виду. Серед значного різноманіття наявних видів аналізу такий вибір досить складно зробити. Для спрощення цього процесу вважаємо за доречне виокремити відповідні групи сучасного економічного аналізу, врахування яких спростить прийняття рішення про застосування того чи іншого виду аналізу (табл.3).

Таблиця 3.

Сучасні види економічного аналізу суб'єктів господарювання за різними рівнями

види аналізу	характеристика
відповідно до методики вивчення об'єктів	
факторний аналіз	визначає міру впливу кожного фактору на результуючий показник
порівняльний аналіз	проводить порівняння звітних показників минулого періоду з показниками плану
стохастичний аналіз	проводить дослідження залежностей між процесами і явищем діяльності суб'єкта господарювання
маржинальний аналіз	оцінка управлінських рішень із врахуванням граничних значень величин щодо проводять характеристику причино-наслідкових взаємозв'язків
функціонально-вартісний аналіз	проводить дослідження оптимальних варіантів створення конкурентоспроможної продукції, тобто визначає надлишкові витрати
економіко-математичний аналіз	проводить виявлення резервів підвищення ефективності діяльності із застосуванням системи розрахунків

види аналізу	характеристика
за ознакою видів системи управління	
оперативний аналіз	аналізує причинно-наслідкові зв'язки первинних документів у об'єктах управління у короткострокові терміни
тактичний аналіз	аналіз планових показників та фактично виконаних завдань (за квартал, місяць) з метою виявлення та усунення негативних впливів для досягнення поставленого завдання
стратегічний аналіз	аналіз фінансового стану та впливу зовнішніх факторів на діяльність суб'єкта господарювання з метою прогнозування результатів його діяльності у довгостроковій перспективі (5, 10, 15, 20 та більше років)
відповідно до користувачів інформації	
внутрішній аналіз	аналіз проводиться за показниками діяльності підприємства з метою формування напрямку дій щодо управління його економічною діяльністю
зовнішній аналіз	аналіз проводиться за всіма видами звітності державними органами управління (акціонери, банківські установи, інвестори)
за періодом проведення	
разовий	аналіз проводиться у випадку виникнення певних умов, тобто при зміні керівництва суб'єкта господарювання, інвесторів або виникненні форс-мажорних обставин
періодичний	аналіз проводиться відповідно до плану програми та передбачає формування системи показників про ефективність роботи суб'єкта господарювання. У відповідний період
системний	аналіз проводиться систематично у процесі діяльності суб'єкта господарювання з метою вчасно виявлення негативних явищ впливу факторів на його результативність
в залежності від об'єктів управління	
економіко-статистичний	дослідження явищ на усіх рівнях управління, які дозволяють провести оцінку розвитку економіки, сформулювати узагальнення твердження та визначити можливу тенденцію розвитку
техніко-економічний	дослідження взаємозв'язків економічних і технічних процесів на підприємстві, що виникають у процесі виробництва та міри їх впливу на результативність суб'єкта господарювання
фінансово-економічний	дослідження фінансових показників суб'єкта господарювання та їх впливу на його діяльність
соціально-економічний	дослідження впливу соціальних та економічних показників, які впливають на економічні результати досліджуваного підприємства
економіко-екологічний	дослідження економічних та екологічних процесів, які мають вплив на екологію та потребують коригування (збереження, витрати)
конкурентний аналіз	являється інструментом маркетингових досліджень, який передбачає визначення конкурентоспроможності а також силі і слабкі сторони конкурентів і їх асортименту продукції, вивчає цінову політику товарів тощо.

Джерело: сформовано автором самостійно

Наприклад, якщо керівництву потрібна база для прийняття якогось разового рішення, то варто звернути увагу на класифікаційну групу «за періодом проведення» й обрати разовий аналіз.

Економічний аналіз ставить перед собою два основних завдання. Перше – передбачає визначення місця суб'єкта господарювання у конкурентному середовищі з метою розроблення стратегії розвитку, напрямку формування

економічних відноси, пошуку нових інвесторів та клієнтів тощо. Даний вид інформації формується на офіційних показниках підприємства, які він відправляє у вигляді звітності контролюючим державним органам. Також, є додаткова інформація, яка відповідно до запитів інвесторів надається керівництвом підприємства з метою деталізації показників щодо рівня його розвитку. Друге завдання економічного аналізу – це дослідження внутрішніх процесів на підприємстві (усіх його структурних підрозділів), яке передбачає проведення оцінки його потенціалу та можливостей, що дозволить розвиватись суб'єкту господарювання.

Відповідно до цього економічний аналіз поділяється на внутрішній та зовнішній. Завдання цих двох видів аналізу різняться між собою, а тому й спрямування їх різні. Зовнішній аналіз охоплює, окрім іншого, низку макроекономічних показників (табл. 4), а також характеризується направленістю на задоволення запитів зовнішніх користувачів. Внутрішній аналіз, навпаки, скерований на внутрішніх користувачів, в тому числі, зокрема, на управлінський персонал.

Таблиця 4.
Напрями зовнішнього та внутрішнього економічного аналізу суб'єкта господарювання

№	зовнішній економічний аналіз	внутрішній економічний аналіз
1	аналіз дієвості фіскальної політики держави	аналіз матеріально-технічного забезпечення
2	маркетинговий аналіз	аналіз рівня фахової підготовки працівників та їх стимулювання
3	аналіз нормативно-правового регулювання економічних відносин	аналіз фінансового забезпечення та фінансової стійкості підприємства
4	аналіз підприємницького ризику	аналіз ресурсовикористання та ресурсозабезпечення суб'єкта
5	аналіз соціальних, технологічних, політичних та екологічних аспектів діяльності	аналіз програми стратегічного розвитку суб'єкта господарювання
6	аналіз інвестиційно-інноваційного рівня привабливості	аналіз собівартості продукції та витрати пов'язані з її виробництвом
7	аналіз ділового партнерства	аналіз виробничої програми

Джерело сформовано на основі [1-11]

Попри це, можна знайти спільну точку дотику, адже кожен з видів аналізу потрібен для того, щоб сприяти оптимізації відповідних процесів і економічних явищ через визначення наявних резервів і оцінку їх рівня. Завдяки цьому встановлюються основи для розроблення стратегії розвитку у довгостроковій перспективі.

Тобто, усі види економічного аналізу повинні бути спрямовані на проведення якісної аналітичної роботи і отримання вихідних даних, необхідних для формування ефективних моделей подальшого розвитку.

Але натомість не завжди результати аналізу дозволяють розробити реальні планові перспективи. Це пов'язано, на наш погляд, з наявністю низки проблем здійснення аналізу в сучасних умовах. Зокрема, у їх складі можемо виділити такі:

1) потреба в адаптації вітчизняного економічного аналізу до методик і технік аналізу в зарубіжних країнах. Це уможливить порівняльність показників у світових масштабах (частково це вже вирішено щодо ряду показників, наприклад показників людського розвитку для відповідної міжнародної статистики);

2) необхідність розроблення єдиної загальної методики економічного аналізу (яка може бути деталізована індивідуальними показниками на вимогу керівництва) для застосування на всіх управлінських рівнях суб'єкта господарювання та відповідна розробка прогнозів і антикризових програм. При цьому аналіз може проводитися лише загальними показниками, або ж деталізуватися відповідно до управлінських запитів. Це суттєво полегшить і спростить процес аналізу (особливо за умови розроблення відповідного програмного продукту) й, одночасно, сприятиме чіткій ідентифікації та позиціонуванню даних для різних рівнів управління;

3) доцільність розробки єдиної методики, обґрунтування й формування системи показників для проведення оцінки ефективності управління суб'єктом господарювання. Така оцінка необхідна для виявлення можливостей удосконалення управління, оптимізації його структурних складових;

4) потреба вироблення методики оцінки програмних продуктів з точки зору рівня їх придатності для виконання конкретних аналітичних завдань. В цьому випадку йдеться не тільки про скорочення кількості помилок при збиранні, опрацюванні й передачі економічних даних, а й про здатність програмного забезпечення максимально задовольняти управлінські запити;

5) запит на вирішення питання розроблення інноваційної методики економічного аналізу із врахуванням сучасних можливостей комп'ютерних технологій обробки інформаційних потоків та найбільш повним врахуванням у процесі прогнозу економічних даних можливих ризиків.

Наявні основні проблеми, виділені нами вище, можуть бути ефективно вирішені завдяки врахуванню сучасних запитів і вимог до економічного аналізу. Зокрема, критичний огляд позицій керівних працівників, оприлюднених у відкритих джерелах, свідчить, що основними вимогами до сучасного економічного аналізу є:

1) можливість автоматизації процесу проведення аналізу діяльності суб'єкта господарювання з метою економії часу та швидкої реакції, спрямованої на нейтралізацію кризової ситуації;

2) відповідність основним принципам проведення аналізу (дієвість, конкретність, науковість, комплексність, об'єктивність, оперативність, періодичність, регламентованість, системність);

3) здатність встановлювати міру впливу факторів на діяльність суб'єкта господарювання та визначати його перспективи (позитивні чи негативні);

4) врахування впливу зовнішнього середовища (наявність відповідних критеріїв і показників) на діяльність суб'єкта господарювання.

Окрім цього, на думку практиків сучасний економічний аналіз повинен адаптуватись до наявних управлінських вимог та враховувати розвиток інформаційних технологій, що дозволить йому стати дієвим інструментом забезпечення ефективного розвитку підприємства в конкурентному середовищі. Таким чином, доречним постає питання удосконалення та розвитку нових видів економічного аналізу та їх методики. Так, у сучасних реаліях діяльності суб'єкта господарювання з метою прийняття ефективних управлінських рішень потребують розвитку наступні напрямки економічного аналізу:

1) управлінський аналіз, який проводить оцінку використання економічних ресурсів та виявляє можливості, які будуть сприяти підвищенню управлінської діяльності та розвитку у довгостроковій перспективі;

2) стратегічний аналіз, який проводить оцінку зовнішнього середовища та формує прогнозні дані в майбутньому, що дозволить обирати оптимальну траєкторію розвитку суб'єкта господарювання у конкурентному середовищі;

3) інституційний аналіз, який передбачає проведення аналітичних робіт щодо оцінки правових, адміністративних, організаційних та політичних умов функціонування суб'єкта господарювання;

4) інтелектуальний аналіз, який уможливорює комплексну оцінку діяльності суб'єкта господарювання із застосуванням комп'ютерних наук (генетичні алгоритми, еволюційне програмування, теорія нейронних мереж), які моделюють можливі варіанти розвитку із врахуванням факторів впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

Розглянута теоретична конструкція економічного аналізу із врахуванням сучасних викликів дозволить сформувати якісне та ефективне управління суб'єктом господарювання, яке буде спрямоване на забезпечення сталого розвитку. Основними напрямками коригування виступатимуть зменшення ризикових ситуацій, недопущення помилок у фінансово-господарській діяльності, розроблення різних варіантів стратегічного розвитку та сценаріїв щодо попередження ризикових ситуацій.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження видів економічного аналізу та врахування позицій різних науковців і практиків з цих питань засвідчує зростання ролі економічного аналізу загалом, а також розвиток сучасних його видів, в тому числі базованих на застосуванні модерних інформаційних технологій. Логічною є також зміна завдань економічного аналізу та розширення його меж і призначення, в тому числі в частині проведення оцінки рівня управління суб'єктом господарювання. Ідентифікація основних вимог до економічного аналізу та проблем його функціонування із врахуванням сучасних викликів конкурентного середовища, проведена нами, дозволяє зробити висновок про потребу в активації застосування таких його видів як управлінський, стратегічний, інституційний аналіз та інтелектуальний. Одночасно, стоїть завдання в удосконаленні методів їх проведення з метою забезпечення ефективного управління діяльністю суб'єкта господарювання. Тому перспективними є дослідження впливу інтеграційних процесів, які відбуваються у соціально-економічному середовищі, з точки зору можливостей їх врахування

при здійсненні аналізу, а також удосконалення його методів та інструментарію відповідно до існуючих потреб і вимог управління. Окрім цього актуальним напрямом наукових пошукувань і доцільно визнати розробку ефективних методів оцінки сучасних видів економічного аналізу з точки зору їх адаптованості до задоволення управлінських запитів і врахування сучасних ризиків і викликів.

Список використаних джерел

1. Болюх М. А., Бурчевський В. З., Горбаток М. І. та ін. Економічний аналіз: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. 556 с.
2. Шестерняк М.М. Сучасний економічний аналіз та його основні види. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Випуск 20. Частина 3. 2018. С.158-162.
3. Міщук Г. Ю., Джигар Т.М., Шишкіна О. О. Економічний аналіз: навч. Посібник. Рівне: НУВГП, 2017. 156 с.
4. Синькевич Н., Краузе О. Економічний аналіз: перспективи розвитку в умовах діджиталізації економіки. Галицький економічний вісник. 2023. № 2 (81). С 7-15. URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.007.
5. Измайлов Я.О. Развитие методологии экономического анализа хозяйственной деятельности предприятия в постиндустриальной экономике. *Экономика та управління підприємствами. Проблеми економіки.* №3.2016. С.165- 174.
6. Зоріна О. І., Нескуба Т. В., Мкртчян О. М. Маркетингово-економічний аналіз: конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2021. 65 с.
7. Волкова Н.А., Волчек Р.М., Гайдаєнко О.М. та ін. Економічний аналіз: навч. посібник. Одеса: ОНЕУ, ротапринт. 2015. 310 с.
8. Кулик А.В. Теорія економічного аналізу: навч.посіб. К:ДП "Вид.дім "Персонал". 2018. 452 с.
9. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу. <https://westudents.com.ua/glavny/24775-32-osnovny-vidi-ekonomichnogo-analizu-ta-h-klasifikatsiya.html>.
10. Синькевич Н. Сучасні види економічного аналізу. https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/41508/2/MNPKRSES_2023_Synkevych_N-Modern_types_of_economic_111-113.pdf.
11. Рекова Н. Ю., Підгора Є. О., Ровенська В. В., Латишева О. В., Гітис Т. П., Єрфорт І. Ю., Смирнова І. І., Касьянюк С. В. Економічний аналіз : навч. посіб. Краматорськ : ДДМА, 2021. 200 с.

References

1. Boliukh M. A., Burchevskiy V. Z., Horbatok M. I. ta in.(2003) Ekonomichnyi analiz: navch. posibnyk. K.: Kyiv National Economic University. 556 p. [Economic analysis] [in Ukrainian]
2. Shesterniak M.M.(2018) Suchasnyi ekonomichnyi analiz ta yoho osnovni vydy. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Vypusk 20. Chastyna 3. P.158-162. [Modern economic analysis and its main types] [in Ukrainian]
3. Mishchuk H. Yu., Dzhyhar T.M., Shyshkina O. O. (2017) Ekonomichnyi analiz: navch. Posibnyk. Rivne: National University of Water Management and Nature Management. 156 p. [Economic analysis] [in Ukrainian]
4. Synkevych N., Krauze O. (2023) Ekonomichnyi analiz: perspektyvy rozvytku v umovakh didzhytalizatsii ekonomiky. Halytskyi ekonomichnyi visnyk. № 2 (81). P. 7-15. URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.007. [Economic analysis: prospects for development in the conditions of digitalization of the economy] [in Ukrainian]
5. Izmailov Ya.O. (2016) Rozvytok metodologii ekonomichnoho analizu hospodarskoj diialnosti pidpriemstva v postindustrialnii ekonomitsi. Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy. Problemy ekonomiky. №3. P. 165- 174. [Development of the methodology of economic analysis of the economic activity of the enterprise in the post-industrial economy] [in Ukrainian]

6. Zorina O. I., Neskuba T. V., Mkrtychian O. M. (2021) *Marketynhovoekonomichnyi analiz: konspekt lektsii*. Kharkiv: Ukrainian State University of Railway Transport. 65 p. [Marketing and economic analysis] [in Ukrainian]
7. Volkova N.A., Volchek R.M., Haidaienko O.M. ta in. (2015) *Ekonomichnyi analiz: navch. posibnyk*. Odesa: Odessa National University of Economics, rotaprynt. 310 p. [Economic analysis] [in Ukrainian]
8. Kulyk A.V. (2018) *Teoriia ekonomichnoho analizu: navch.posib. K:DP "Vyd.dim "Personal"*. 452 p. [Theory of economic analysis] [in Ukrainian]
9. Kupalova H.I. *Teoriia ekonomichnoho analizu*. <https://westudents.com.ua/glavy/24775-32-osnovn-vidi-ekonomchnogo-analzu-ta-h-klasifikatsya.html>. [Theory of economic analysis] [in Ukrainian]
10. Synkevych N. (2023) *Suchasni vydy ekonomichnoho analizu*. https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/41508/2/MNPKRSES_2023_Synkevych_N-Modern_types_of_economic_111-113.pdf. [Modern types of economic analysis] [in Ukrainian]
11. Rekova N. Yu., Pidhora Ye. O., Rovenska V. V., Latysheva O. V., Hitis T. P., Yerfort I. Yu., Smyrnova I. I., Kasianiuk S. V. (2021) *Ekonomichnyi analiz : navch. posib*. Kramatorsk: Donbas State Machine-Building Academy. 200 p. [Economic analysis] [in Ukrainian]

УДК 330
А19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович; Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці ІІ. Берегове, 2023. Вип. 4 (2023). 694 с. Текст укр., англ., угор.

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій покладається на авторів. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії.

Технічна редакція:
Вікторія МАКАРОВИЧ

Відповідальний за випуск:
Роберт БАЧО

Коректура англomовного тексту
Ніна ПОЙДА-НОСИК

Обкладинка:
Габор ПОТОКІ
УДК:

Бібліотечно-інформаційний центр «Опацої Черє Янош» при
Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці ІІ

**Публікація видання здійснюється за сприяння
Інституту Стратегічних Досліджень Угорщини.**

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №25089-15029Р від 08.11.2021 р.*

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90202 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

Видавництво: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ, 90202, м.Берегове, пл. Кошута, буд.6. (E-mail: aab-economics@kmf.org.ua), Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК №7637 від 19 липня 2022 р.

Друк: ТОВ «РІК-У» (адреса: вул. Гагаріна 36, м.Ужгород, 88000. E-mail: print@rik.com.ua). Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК5040 від 21 січня 2016 р.

Підписано до друку 20.12.2023.

Шрифт «Times New Roman».

Папір офсетний, щільністю 80 г/м².

Друк цифровий. Ум. друк. арк. 47,76.Формат 70x100/16.

Замовл. №456. Тираж 50.